

La present publicació té com a objectiu oferir una aproximació al marc normatiu internacional de referència sobre la lluita contra la corrupció. Tracta de facilitar una eina de localització o consulta

d'aquelles disposicions o instruments més rellevants pel que fa el fenomen de la corrupció en el sector públic en l'àmbit de la comunitat internacional.

1 La corrupció, una amenaça contra la democràcia i l'Estat de Dret

La comunitat internacional és plenament conscient de l'amenaça que suposa el fenomen de la corrupció per a la democràcia i el bon funcionament de l'Estat de Dret. Així s'afirma que:

“La corrupció constitueix una amenaça per a la primacia del dret, la democràcia i els drets humans i els principis de la bona administració, de l'equitat i de la justícia social” (Preàmbul del Conveni Penal sobre la Corrupció, número 173 del Consell d'Europa, fet a Estrasburg 2 de gener de 1999).

I que:

“Els Estats part, preocupats per la gravetat dels problemes i les amenaces que planteja la corrupció per a l'estabilitat i la seguretat de les societats al minar les institucions i els valors de la democràcia, l'ètica i la justícia i al comprometre el desenvolupament sostenible i l'imperi de la llei” (Preàmbul de la Convenció de les Nacions Unides contra la Corrupció, Nova York 31 d'octubre de 2003. Ratificada per l'Estat espanyol el 9 de juny de 2006).

2 La lluita contra la corrupció, un compromís internacional dels Estats

En el nostre ordenament jurídic, l'obligació dels poders públics no s'escapa amb la definició de certes conductes com antijurídiques, mitjançant la tipificació de determinats delictes i infraccions administratives i les seves corresponents penes i sancions. La signatura, per part de l'Estat espanyol, de convenis internacionals i la pertinença a

institucions com la Unió Europea, obliguen a les nostres administracions públiques a impulsar polítiques actives de persecució de la corrupció administrativa, a la creació d'òrgans específics per la lluita contra la corrupció i recomanen la implantació de codis ètics pels servidors públics.

No es tracta, doncs, de declaracions de bones intencions, sinó d'autèntics tractats internacionals, incorporats al dret positiu i plenament vigents i exigibles davant els tribunals.

Així, el **Conveni Penal sobre la Corrupció** (Conveni número 173 del Consell d'Europa, fet a Estrasburg el 27 de gener de 1999) obliga als estats membres a:

- castigar com a delictes la corrupció activa i/o passiva de servidors públics i membres d'assemblees legislatives (Arts. 2, 3 i 4)
- tipificar com a delicte el tràfic d'influències (Art.12)
- garantir la responsabilitat de les persones jurídiques que hagin intervingut en els anterior delictes (Art. 18)
- establir personal o entitats especialitzats en la lluita contra la corrupció (Art. 20)

La **Convenció de les Nacions Unides contra la Corrupció**, feta a Nova York el 31 d'octubre de 2003 i ratificada per Espanya el 16 de setembre de 2005 preveu, entre d'altres:

- fomentar polítiques i pràctiques de prevenció de la corrupció, amb creació d'organismes *ad hoc* i obligació d'avaluar les polítiques públiques i els instruments jurídics (Arts. 5, 6 i 36)
- mesures pel personal al servei de l'Administració i càrrecs públics (Art. 7) i l'establiment de codis de conducta per a funcionaris públics (Art 8)
- mesures per tal de garantir que els funcionaris públics puguin denunciar els actes de corrupció, facin declaració d'activitats i interessos i siguin subjectes de mesures disciplinàries (Art 8)

- transparència i control de la contractació pública i gestió de la hisenda pública (Art 9)
- transparència i simplificació de tràmits administratius (Art 10)
- tipificació del tràfic d'influències, abús de funcions i enriquiment il·lícit (Arts. 18, 19 i 20)

Espanya és, també, membre de ple dret del Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO). El GRECO fou creat l'any 1998 pel Consell d'Europa tot i que poden ser membres països que no són de l'àmbit europeu. La seva funció és avaluar la situació de la corrupció als estats membres i proposar i coordinar respostes i solucions.

Altres textos amb rellevància

- Conveni Civil sobre la Corrupció número 174 del Consell d'Europa (Estrasburg 4 de novembre 1999) en vigor a Espanya des de 1 d'abril de 2010.
- Recomanació Núm. R (2000) 10, sobre Codis de Conducta per a empleats públics, adoptada pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa, 11 maig 2000.
- Recomanació CM/ Rec (2007) 7 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa sobre una Bona Administració, de 20 de juny 2007.
- Carta dels Drets Fonamentals de Niça de la Unió Europea (2000/C 364/01) de 16 desembre de 2000. Art. 41 Dret a una bona administració.
- Tractat de la Unió Europea de 7 de febrer de 1992, Art. 29 sobre cooperació judicial i policial en matèria penal.

3 Per saber-ne més

Conveni Penal sobre la Corrupció (Conveni 173 del Consell d'Europa) fet a Estrasburg el 27 de gener de 1999

Convenció de les Nacions Unides contra la Corrupció, feta a Nova York el 31 d'octubre de 2003 i ratificada per Espanya el 16 de setembre de 2005

Constitució Espanyola de 1978

Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006

Codi Penal, Llei Orgànica 5/2010

Llei 53/1984 de 26 de desembre d'incompatibilitats del personal al servei de les administracions públiques

Llei 21/1987 de 26 de novembre d'incompatibilitats del personal al servei de l'Administració de la Generalitat

Llei 30/1992, de 26 de novembre de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i de Procediment Administratiu Comú

Decret Legislatiu 1/1997, de 31 d'octubre, pel qual s'aprova la refosa en un text únic dels preceptes de

Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic

Llei 13/2005, de 27 de desembre, d'incompatibilitats dels alts càrrecs al servei de la Generalitat

Llei 14/2008, de 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya

Caràcter no normatiu d'aquesta publicació

Aquesta publicació no és un text normatiu que reculli, amb caràcter exhaustiu, tota la legislació entorn matèria. Es tracta d'una publicació divulgativa amb la finalitat d'aportar als interessats una visió genèrica de la normativa que regeix la lluita contra la corrupció a nivell internacional.

EinesIntegriCat

Les publicacions de la sèrie EinesIntegriCat volen facilitar orientacions i eines pràctiques per comprendre millor el fenomen de la corrupció i per endegar polítiques d'integritat i estratègies de prevenció respecte els riscos més comuns i més pròxims.

1. Identificar i gestionar els riscos de corrupció. Orientacions per a directius públics
2. Què és la corrupció? Una aproximació al fenomen i als seus efectes
3. La corrupció a Catalunya: percepcions i actituds ciutadanes 2010. Principals resultats
4. Normes internacionals contra la corrupció.

EstudisIntegriCat

Les publicacions de la sèrie EstudisIntegriCat presenten recerques i estudis sobre temes relacionats amb l'enfortiment de la integritat i la lluita contra la corrupció, elaborats per l'Oficina Antifrau o d'altres institucions

1. La corrupció a Catalunya: percepcions i actituds ciutadanes 2010
2. L'accés a la informació pública a Europa

L'Oficina Antifrau, una eina al servei dels organismes públics

Des de l'àmbit de prevenció, l'Oficina presta suport als organismes públics en la construcció dels seus sistemes d'integritat, amb actuacions en quatre àmbits:

Formació

- Capacitació de càrrecs polítics, directius, comandaments i empleats.
- Cursos a mida per a organismes i unitats.
- Cursos especialitzats per a juristes, personal d'òrgans de control, responsables de contractació, tècnics de recursos humans,...
- Sessions sobre integritat i valors del servei públic per a nous alts càrrecs, directius i empleats.
- Formació de formadors interns.
- Formació virtual/a distància.
- Elaboració de temaris i proves d'oposicions en matèria d'integritat i corrupció.

Assessorament tècnic

- En la definició de programes d'integritat.
- En la identificació d'àrees de risc.
- En la revisió de procediments per reduir oportunitats de corrupció.
- En l'elaboració de codis de conducta.
- En el disseny d'instruments de transparència i rendició de comptes.
- En la creació d'oficines o responsables d'integritat, d'instruments de control intern i de canals interns de denúncia.
- En la realització d'auditories d'integritat.

Normativa

- Formula recomanacions en l'elaboració de normes des de la perspectiva d'enfortiment de la integritat i la transparència.

Consultes

- Emet respostes no vinculants a consultes d'organismes públics.